

INTRODUCTION

hkristu hta tsawra hkungga ai shiga madat nu wa hpu nau nawku hpung masha ni ndai laban gaw prawan ladaw hta hkunmasum ngu na laban rai nga ai.

Chyum mungga daw langai hta Myi Htoi Ezekiel hpe Madu Karai Kasang gaw shi a masha ni shut ai lam galaw ai hpe yu na matu, dai masha ni Karai Kasang hpang de myit malai nna bai nhtang kayin wa na matu, shi hpe lit jaw da ai lam na la lu na rai nga ai.

Kabu gara shiga hta Madu Yesu gaw anhte ni shada da sharai hkat na lit nga ai lam hpe sharin shaga da ai rai nga ai.

San Paulu Roma hpung masha ni hpang shagun dat ai laika hta “Karai Kasang a tara ni hpe gumhpawn dat yang tinang a manang wa hpe, tinang a hkum hte tsawra ai zawn tsawra ra ai” ngu nna sharin shaga ai lam hpe na la lu na rai nga ai.

Chyum mungga ni hpe hkawm nna dat ga nga yang (Summarize) **“anhte ni a uhpung uhpawng hta masha langai mi shut ai nga yang dai wa hpe sharai ya na matu, shi hpe sharin shaga la na matu, anhte ni yawng a lit rai nga ai ngu nna Karai Kasang gaw jachyum mungga hku nna shadum ya ai lam rai nga ai”**. Sha da da sharin shaga, shading sharai ai lam ngu ai gaw, anhte a manaw manang wa hpe tsawra ai lam rai nna, uhpung uhpawng hpe kaja ai hku nna rawt jat shangun ai, Karai Kasang myit ra ai uhpung uhpawng hpe gaw gap ai lam mung rai nga hpe na la lu na Chyum Mungga ni hku nna shadum ya ai lam rai nga ai.

CHYUM MUNGGA DAW (I)

myi htoi Ezekiel gaw Babylon kaw bawng dung ai aten hta myi htoi htoi ai wa rai nga ai. Shi hkaw tsun ai hta Israel mungdan gaw Karai Kasang hpe sadi dung na matu, myit malai nlu ai ni, myit malai wa ai rai yang, Karai Kasang gaw jahten sharun ai kaw nna jahkring da na rai nga ai ngu nna aja awa hkaw tsun lai wa sai rai nga ai. myi htoi ezekia gaw “myit malai lu na gaw tinang a lit rai nga ai lam” hpe, maju jung nna sharin shaga lai wa ai myi htoi langai mi mung rai nga ai.

ndai chyum mungga daw langai hta Karai Kasang gaw shi hpe Israela amysha ni myit malai lu na matu lit jaw da hkum ai hpe mu lu ai rai nga ai. Myi htoi Ezekiel gaw Karai Kasang a myit ra ai lam hte nhtan shai nna, n kaja ai amu galaw ai ni, mara hta naw hpyaw len taw nga ai ni hpe Karai Kasang hpang de bai nhtang wa lu na matu shi hta lit nga ai wa mung rai nga ai. Karai Kasang gaw shi hpe “mara galaw ai ni gaw tinang a prat hpe n galai shai yang gaw jahten sharun ai

hkum na ra ai” ngu nna Israel amyu sha ni hpe sadi jaw shangun ai. Lama na myi htoi wa gaw Karai Kasang sadi jaw shangun ai hpe n galaw yang gaw mara lu ai ni si hkum na rai nga ai. Myi htoi mung mara dam hpe garan hkam la ra na rai nga ai. Myi htoi hkaw tsun ai hpe n madat yang gaw myi htoi wa a lit n rai nga ai. Myi htoi wa gaw Karai Kasang shangun ai hpe masha ni madat ting, n madat ting hkaw tsun na matu shi hta lit nga ai rai nga ai.

dai majaw Chyum mungga daw (I) gaw “Kashin Kamun hkam la ai a marang e, Karai Kasang a amyu sha ni tai wa sai anhte ni hta mung Myi Htoi Ezekiel zawn, mara hta lam dam taw nga ai ni, mara hta hkrat sum taw nga ai ni, Karai Kasang hpe malap mali nna mungkan pyaw hpa lam hta myit maju jung taw nga ai ni hpe Myit Malai lu nna Karai Kasang hpang de bai gayin woi wa na lit nga ai” ngu nna shadum taw nga ai rai nga ai.

CHYUM MUNGGA DAW (II)

Myi Htoi Ezekiel a lit gaw mara hta lam dam taw nga ai ni myit malai lu nna Karai Kasang hpang de sit shang na matu rai nga ai. Chyum mungga daw (II) hta San Paulu hku nna Madu Yesu tsun lai wa ai tara rai nga ai “tinang a manang wa hpe mung tinang hkum hte maren tsawra ra ai” ngu nna bai shadum ya ai lam rai nga ai.

Shada da tsawra daw jau ai lam gaw uhpung uhpawng (community) hpe ngang kang ya ai hte dai uhpung hpe sim sa ai, galu kaba lam jaw ai rai nga ai. Manang wa hpe tinang hkum hte maren tsawra ai gaw tara lam a madung rai nga ai. Tsawra myit gaw masha ni hpe dingbai dingna n jaw ai hta n ga tara ni hpe ja hpring sasup ya ai rai nga ai. San Paulu gaw shi a hpung masha ni hpe tara mali hku nna tsun shadum ya ai. dai gaw uhpung uhpawng hpe hkabra sha ngun ai mara ni rai nga ai (1)masha num/la shaw ai, (2) masha hpe sat ai, (3) masha ni a arai lagu ai, (4) masha ni a arai hpe myit ra marin ai hpe n galaw na matu sharin shaga da ai lam rai nga ai. Shi tsun da ai tara lam mali gaw anhte Christian ni hta nga ra ai ngasat ngasa lam ni hte anhte yawng a lit mung rai nga ai. Dai lam ni hpe hkan shatup ai gaw masha ni hpe anhte a tsawra myit madun ya ai lam rai nga ai ngu nna mai myit la nga ai.

CHYUM MUNGGA DAW (III)

ngu na Mahte a kabu gara shiga hta “anhte a manang wa shut ai hpe shada da shading sharai ya ra ai lit nga ai” maju jung na matu tsun shaum ya ai rai nga ai. Uhpung uhpawng hta nga ai nang ngai yawng a ningra ai lam hpe Madu Yesu gaw chye ya ai majaw sha da da shading sharai ra ai lam hpe galaw ra ai hpe shadum sharin ya ai. Christian uhpung uhpawng ngu ai prat hta hkawm sa nga ai

ni yawng, shi a lam matsun mali (4guidelines) hpe hkan sa na matu tsun shadum da ai nga ai.

Shi jaw da ai lam matsun ni gaw anhte a uhpung uhpawng hta masha langai mi shut ai sha loi, gara hku shading sharai ra ai hpe atsan sha sharin shaga da ai mung rai nga ai. Madu Yesu jaw da ai lam matsun mali hpe myit yu ai shaloi “shut ai wa hpe dam jaw na matu nrai nga ai, shut ai wa hpe myit malai lu shangun nna uhpung uhpawng hte htingrai htingrat (reconciliation) lu na matu rai nga ai” hpe bai chye na la lu shangun ai rai nga ai.

lam (1) masha ni n chye hkra shut ai wa hpe shading sharai ra ai. Dai lam awng dang ai rai yang gaw Madu Yesu tsun da ai “anhte ni a kahpu, kanau hpe bai lu la ai” rai nga ai. Shi hpe bai lu la ai a kasi gaw Christian ni a myit masa rai nga ai “myit galai ai (change of heart) hpe madun ai lam mung rai nga ai.

Guideline (2) tinang shadum ai hpe n madat ai rai yang gaw, kaga masha langai, lahkawng hpe shaga nna shi hpe bai shadum sharai ra ai. Shanhte gaw sakse ni tai nna shi hpe shadum ra ai, raitim anhte ni sadi ra ai lam langai mi gaw anhte a sharin shaga ai hpe shawa a man hta (Publicity: Masha ni a man e sharin shaga) nmai galaw ai.

Guideline (3) masha langai, lahkawng hpe sakse tai let shadum ai hpe n madat ai rai yan gaw shi shut ai lam hpe Nawku Hpung kaw tang shawn ra ai. Nawku Hpung ngu ai shaloi, anhte ni chye na ra ai gaw buga masha uhpung hpe ngu ai lam rai nga ai. Buga masha ni hpe tang shawn ai gaw shi hpe mara dam jahkrat na matu nrai nga ai, shi hpe myit malai lu na matu masha ni yawng gaw akyu hpyi ai hte Christian ni a tsawra myit madun na matu rai nga ai. Shada da tsawra myit madun let shi a nkaja ai lam ni hpe galai kau lu na matu rai nga ai.

Guideline (4), Nawku hpung shadum ai hpe nkap la ai rai yang gaw dai wa hpe tara maigan wa hte kang hta ai wa zawn na a man e shi rai u ga ngu nna Madu Yesu tsun da nga ai. Madu Yesu a ga hpe madat yang gaw grai nan pyaw ai rai nga ai. Nawku hpung a sharin sha ga ai hpe n madat ai rai yang gaw shi hpe hpung kaw na shapraw kau ai ngu ai rai nga ai. Dai lam hpe English ga hku “Excommunication” ngu ai rai nga ai. Nawku hpung kaw nna “Excommunication” jaw ai gaw shi hpe mara dam jaw ai lam nrai nga ai. “Excommunication” jaw ai yaw shada lam gaw Karai Kasang a tsawra matsan dum ai myit hpe kam hpa nna, myit malai nna, Karai Kasang ra sharawng ai lam hpe bai shakut shaja nna tinang a prat hpe gaw gap na matu rai nga ai.

ndai lam mali hpe tsun ngut ai hpang Madu Yesu gaw “dinghta ga hta nanhte gyit da mada gaw, Sumsing lamu hta mung, gyit da ai hkrum na mara ai: dinghta ga hta nanhte raw maraw gaw, Sumsing lamu hta mung, raw kau hkrum na mara ai”

ngu nna ahkaw ahkang hte seng nna bai tsun da ai rai nga ai. Madu Yesu a ga hpe bai myit yu ai shaloi, Nawku hpung hta Madu Yesu jaw da ai ahkaw ahkang nga ai, shi gaw shi a hpung masha ni hpe sharin shaga ya na, lam woi madun na, nawku hpung a shari shadang hpe makawp maga na ahkaw ahkang ni nga ai hpe myit la lu shangun ai rai nga ai. Bai Madu Yesu gaw “nanhte hta na marai lahkawng, dinghta ga hta e myit hkrum da ai the hpa lam hpe mung hpyi mu yang gaw, Sumsing lamu e nga ai nye Wa gaw, shanhte a matu dai hpe shatup ya na mu ai. Kaning rai nme law, marai lahkawng masum, nye a mying hpe gang nna zuphpawng nga ma yang gaw, dai yang shanhte a ka-ang e ngai mung lawm nga nngai” ngu nna n-gun jaw da sai rai nga ai.

CONCLUSION:

Dai ni na Chyum mungga ni gaw anhte ni shada da tsawra matsan dum nna, tsawra myit hte manang wa shut ai lam nga yang shading sharai ra ai hpe myit dum shagun ai rai nga ai. Masha ni hpe shading sharai lu na matu gaw anhte ni hta nden marai, n-gaw nwai ai myit, myit galu kaba ai, shagrit shanem ai, myit malang ai, htauli htau la re ai lam ni, shi hte rau shaga nna atsawm sha madat ai lam ni galaw ya ra ai rai nga ai. Masha ni shut ai hpe shading sharai ra ai zawn, tinang shut ai lam hpe mung masha ni shadum ai shaloi atsawm sha hkap la ra ai lam hpe mung nmai malap kau ai rai nga ai. Masha ni shut ai lam hpe anhte ni gara hku shading sharai na rai ta?

Kalang mi hta masha langai gaw San Francis Assisi kaw sa nna “Francis e, ngai gaw myit ung ang taw ai rai nga ai, Chyum mungga gaw masha ni shut ai hpe shading sharai ya u ngu nna sharin shaga ai. Raitimung, ngai gaw masha ni shut ai hpe galoi mung mu taw nga ai. Masha shagu hpe sharin shaga na matu ngai hpa baw galaw mai a ta” ngu nna san u ai. San Francis mung jahkring mi myit nna “nang galaw ra ai lam langai gaw nga ai. Nang na nga sat nga sa lam gaw mara lu ai ni hpe myit malai shagun ra ai. Nang tengman ai hte Karai Kasang ra sharawng ai hku nga sa ai rai yang gaw shanhte ni nang hpe yu nna prat galai shai na rai nga ai” ngu nna lam madun ya ai rai nga ai. San Francis a ga hpe na ai shaloi, nkau mi gaw n-tsen na rai nga ai, nkau mi gaw grai loi nga ai ngu nna tsun na rai nga ai. Tinang a manang wa hpe kaja wa anhte ni a prat hte gara hku kanawn mazum ai lam hpe daini e bai myit la ga. Tinang a manang wa hpe Sumsing lam ngu ai hpe chye lu na matu, Sumsing mungdan lam hta hkawm na matu anhte ni lam woi madun sai i? Karai Kasang myit ra ai kaja wa Christian masha langai hku tinang a prat hpe gaw gap nna masha ni hpe kasi madun sai i? Tinang a kun

dinghku hta mung makam masham ningra ai ni nga ai rai yang, dai ni hpe shadum sharai ya sai i? Dai lam hpe daini bai myit yu nna, nang ngai yawng hta Karai Kasang jaw da sai masha ni hpe sharin shaga na lit nga ai hpe dai ni na chyum mungga hku nna shadum ya taw nga ai. Tsawra myit hta manoi nna, shada da shading sharai hkat nga ga. Nang ngai yawng gaw Karai Kasang a masha ni hpe sharin shaga na matu, Myi Htoi Ezekel ni tai ra ai. Anhte ni a uhpung uhpawng, kun dinghku hpe Karai Kasang myit ra ai hku gaw gap sa wa na matu Madu Yesu gaw anhte ni hpe hpaji jaw nna, lam woi madun na, makawp maga bau sin na matu, anhte ni zup hpawng ai shara kaw shi teng teng nga ai lam hpe daini na la ai Kabu Gara shiga hku nna ningun jaw taw nga ai rai nga ai. yawng hpe karai kasang shaman ya u ga.

Akyu hpyi saga oh hpan madu karai kasang e chyeju mahakra matu chyeju dum ai hte nang wa hpe grau nna kam sham tsawra chyechyang lu ai hte nang wa a kabu gara shiga hpe anhte a sak hkrung lam hta hkaw tsun sak se hkam lu na matu ra kadawn nga ai myit yan marai hte n gun atsam chyeju ni hpe mung jaw ya rit anhte a madu hkristu a marang e hpyi nyem nga ga ai.

Hkristu hta tsawra hkungga ai kanu kawa tara hkaw sara ni hte nu wa hpu nau ni e ndai laban gaw pranwan ladaw hta.hkunmasum..... ngu na lanban rai nga ai hti ang ai ja chyum mungga ni gaw chyum mungga daw langaichyum mungga daw langai Ezekela laika 33:7-9..daw lahkawng Roma hpung masha ni hpang de san paulu shagun dat ai laika 13:8-10 kabu gara shiga Mahte 18:15-20

Ndai jachyum mungga ni hpe hti nna myit sumru yu let hpawt ni na nawku daw jau lamang ni hpe woi nga ga law